

[Akceptuje](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Edukacja](#)

Zacznijmy rozmowę o komunikacji naukowej

Gdybym skopiowała treść artykułów o raportach IPCC z 2014, 2007 i 2001 r, a w miejsce daty podstawiła rok 2022, nawet byście się nie zorientowali. „Plik wstydu!” - grzmiał na poniedziałkowej konferencji prasowej Antonio Guterres, sekretarz generalny ONZ przy okazji przedstawienia III części 6 raportu IPCC. Przyzwyczailiśmy się do katastrofy? Czy raczej komunikacja naukowa jest w katastrofalnym stanie?

Nie mam na myśli komunikacji naukowej, rozumianej jako dobry PR nauki. Chodzi mi raczej o budowanie relacji świata nauki ze społeczeństwem (coś, co określa się jako „science communication”).

Może zacznę od tego, że wszyscy są po trosze winni. Na polskich uniwersytetach nie ma przestrzeni na debatę akademicką o tym, jak powinna wyglądać komunikacja naukowa. Historia nauki, socjologia nauki i filozofia nauki to przedmioty raczej dla koneserów, a nie materiał zaliczany do podstawy programowej. Z jednej strony słychać, że społeczeństwo nie potrafi myśleć krytycznie, z drugiej - nauki nie wypada krytykować, bo grozi za to etykieta: płaskoziemiec. Jedynie naukowcy mogą krytykować samych siebie, bo przecież tylko oni znają się na rzeczy.

Nie bez winy są media. Nauka jest w nich przedstawiana w wersji pop - ma być lekko, łatwo i przyjemnie. No... i nie ma nauki w mediach bez jakiegoś zabawnego eksperymentu - najlepiej, żeby na końcu coś wybuchło i połała się biała albo granatowa piana. Niby pandemia stworzyła przestrzeń na pokazywanie nauki w wersji „na poważnie”, ale chyba wszyscy polegli na uporczywym wbijaniu ludziom do głowy, że powinni wiedzieć, na którym kolcu, którego białka wirusa SARS-CoV-2 nastąpiła zmiana - i urodził się nowy wariant.

Wróć do tematu zmian klimatycznych. Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu publikuje raporty cyklicznie co 5-7 lat - począwszy od 1990 r. Od początku towarzyszy im ten sam alarmistyczny ton - katastrofa już nastąpiła, a przed nami tylko apokalipsa. Faktycznie dużo determinacji kosztowało mnie wydobycie informacji, czym różnią się od siebie raporty IPCC. Okazuje się, że w roku 2001, głęboko w rozdziałach wielkiego tomu zakopana była informacja o 60 proc. pewności naukowców, że sprawcą zmian klimatu jest człowiek. W 2007 r. ta pewność wzrosła do 80 proc. A dziś już nikt nie zadaje pytania o pewność w tym temacie - bo jest to oczywiste.

Czy jednak jest to usprawiedliwieniem dla sposobu komunikacji w postaci krzyku, przez który już nie przebija się żadna wiadomość? Chyba jest jeszcze sporo do odkrycia w innych tematach... W ubiegłym roku na przykład dowiedzieliśmy się, że niektóre działania podjęte na rzecz łagodzenia skutków zmian klimatu są niekorzystne dla bioróżnorodności. Okazuje się, że nie wystarczy sadzić jak najwięcej drzew - trzeba najpierw zbadać, jakie drzewa nie zaszkodzą lokalnemu ekosystemowi. To samo dotyczy tematu biopaliw.

Każdy raport to setki stron, które systematycznie ktoś zapisywał przez 5-7 lat. Dlaczego tak trudno mówić konkretnie? I nie chodzi mi wcale o podanie daty, kiedy stopią się wszystkie lodowce na Grenlandii. Ja bym chciała usłyszeć, w jakich tematach naukowcy utwierdzili się, że ich rozważania były słuszne, a w jakich trop był fałszywy - to byłoby pokazanie procesu tworzenia nauki.

Szczerze wierzę, że rozmowa o pewności i niepewności w nauce pomogłaby w budowaniu dobrych relacji. Po wysłuchaniu poniedziałkowej konferencji jest dla mnie jasne, że szefowie IPCC nie podjęli refleksji na podobny temat, mimo iż wcześniej instytucja zaliczyła kryzys wizerunkowy (niedługo po otrzymaniu Pokojowej Nagrody Nobla w 2007 r. IPCC został oskarżony o niechlujność. Okazało się, że w czwartym raporcie podano błędną datę prognozowanego stopienia się lodowców w Himalajach. Zamiast 2350 r. padła data 2035).

Zadam więc pytanie wprost: czy polskie uniwersytety są intelektualnie przygotowane na rozmowę o pewności i niepewności w nauce? Chętnie brałabym udział w takich debatach.

Sceptycy mogliby teraz wykrzyknąć - „ale media się tym nie zainteresują!”. Od razu odpowiem: tak, nie liczcie, że przyjadą wszystkie telewizje. Do dziś pamiętam, jak w 2019 r. zapytałam kolegi - wydawcy w największej, komercyjnej telewizji informacyjnej, dlaczego firma nie zdecydowała się wysłać korespondenta na konferencję klimatyczną do Madrytu (COP25), choć w tym samym czasie wysłała reportera z transportem tygrysów z poznańskiego zoo - właśnie do Hiszpanii. Powiedział bez skrępowania: bo nam się to nie opłacało.

W 2021 roku sytuacja się zmieniła - na COP26 w Glasgow ta stacja wysłała trzech korespondentów,

a wystąpienia na żywo były transmitowane w najlepszym czasie antenowym.

Źródło: pap.pl

<https://laboratoria.net/edukacja/31237.html>

Informacje dnia: [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#)

Partnerzy